

Youngadulthoodliteratuur van Nederlandse bodem

Erna Sassen. (2017). *Er is geen vorm waarin ik pas*. Amsterdam: Leopold. Isbn 978 90 258 6971 7, € 15,99, 210 blz.

Esther Sprikkelman. (2017). *Bijenvader*. Rotterdam: Lemniscaat. Isbn 978 90 477 0870 4, € 14,95, 148 blz.

Tjibbe Veldkamp. (2017). *De lovebus*. Amsterdam/Antwerpen: Em. Querido's Kinderboeken. Isbn 978 90 451 2059 1, € 14,99, 174 blz.

Begin dit jaar verschenen kort na elkaar drie uitstekende jeugdromans, literaire verhalen vooral geschikt voor de meer ervaren lezers in de bovenbouw: boeken voor lezers van vijftien jaar en ouder. Daar is in de eerste plaats *Bijenvader*, het debuut van Esther Sprikkelman, een geschiedenis over de liefde, vriendschap, een hoop gekonkel en wraak. Erna Sassen schreef *Er is geen vorm waarin ik pas*, een verhaal over een eenzijdige, mislukte liefdesrelatie met ingrijpende gevolgen voor de hoofdpersoon. En Tjibbe Veldkamp schreef *De lovebus*, een opmerkelijk relaas vol seks, geweld en een dubbele moord.

Cassettebandjes

Zomer 1985. Hoofdpersoon Johanne is met haar kunstzinnige moeder Kat en haar broertje Paulie verhuisd vanuit de grote stad Utrecht naar Warsum, een

klein dorp in het oosten van het land. Daar ontmoet ze de zoon van de plaatselijke snackbarhouder, de onweerstaanbare Henrico. Het liefdesgeluk is echter geen lang leven beschoren. Door een ongeluk raakt Henrico in coma. Johanne is bang dat hij zich niets zal herinneren van hun tijd samen en ze besluit daarom – voor het geval hij wakker wordt – zijn geheugen op te frissen door het afspelen van ingesproken cassettebandjes over de lange, broeierige zomer die volgde op hun eerste ontmoeting. Over Henrico's vrienden, de knappe Dora en haar strenggelovige familie. Over buurman Lomme en zijn bijenkasten, waardoor Paulie geïntrigeerd raakt. En over de geheimen die de dorpsbewoners en families met elkaar verbinden.

Debutante Sprikkelman kiest voor een manier van vertellen waarbij ze via terugblikken verhaalt over de zinderende zomer die volgde op de eerste ontmoeting tussen de hoofdpersoon en Henrico. Vanaf de eerste blik in de snackbar ('Ik doe mijn best door te ademen, maar ik denk dat je zag dat ik schrok. Ja, toch?') tot aan de rampzalige dag waarop Henrico in het ziekenhuis belandt. Muziek, voornamelijk uit de jaren tachtig, speelt een voorname rol in deze interessante liefdesgeschiedenis die de lezer langzaam maar zeker meevoert naar een tragische climax, een slot dat je nog lang bijblijft. Een knap geconstrueerde roman die smaakt naar meer.

Tessel en Parcival

De zeventienjarige Tessel stort compleet in wanneer er een einde komt aan haar relatie met haar docent Nederlands Parcival. Tessel, leerling in de vijfde klas van het vwo, bracht buiten schooltijd veel tijd door met P, zoals ze de leraar noemt. Als zijn persoonlijke assistente reisden ze samen het land door met diens cabaretvoorstelling. In die tijd ontwikkelde Tessel steeds meer gevoelens voor de getrouwde man, veel meer dan ze zelf durft toe te geven.

Tessel belandt in een burn-out, weet zich absoluut geen raad met zichzelf. In deze depressieve, miserabele gemoedstoestand ontmoet ze min of meer bij toeval Evelien, die nog maar kortgeleden haar zestienjarige dochter Sanne moest loslaten na een oneerlijke strijd tegen kanker. Het zijn de openhartige, dikwijls confronterende gesprekken met Evelien die ervoor zorgen dat de perfectionistisch ingestelde Tessel geleidelijk een andere kijk ontwikkelt op alle gebeurtenissen, op de niet-beantwoorde liefde van P. Op haar beurt lijkt ook Evelien troost te putten uit de omgang met Tessel, het helpt haar in de verwerking van het rouwproces voor haar overleden dochter.

Het verhaal is geheel geschreven vanuit Tessel en dat maakt dat je je als lezer goed kunt identificeren met de hoofdpersoon, die als opgroeiende puber worstelt met haar gevoelens en langzaam maar zeker haar zelfvertrouwen hervindt. Sassen slaagt erin Tessel met al haar

onzekerheden geloofwaardig neer te zetten. Ze geeft een goed uitgewerkt psychologisch portret van de hoofdpersoon en het is onvermijdelijk dat haar authentieke schrijfstijl, gekoppeld aan het dramatische onderwerp, de lezer raakt.

Broeierige avond

'Op zaterdagavond 7 februari 1976 werden in Medum en omgeving twee mensen vermoord, er viel één zwaargewonde en acht personen hadden medische zorg nodig voor lichtere verwondingen. Al dat geweld draaide om seks. Dit is het verhaal van die avond.'

Aldus de openingszinnen van *De lovebus*. Wat volgt is één lange terugblik waarin we, beschreven door de ogen van vier verschillende verhaalfiguren, lezen over de gebeurtenissen die uiteindelijk leiden tot de climax van dit nieuwste boek van Tjibbe Veldkamp, zijn eerste verhaal overigens voor jongeren van vijftien jaar en ouder.

De geschiedenis speelt in de jaren zeventig en is geheel gesitueerd op het Groningse platteland, waar bar-dancing Boerema het uitgaanscentrum is voor de

jeugd die de bloemetjes wil buitenzetten. Voor wie meer wil dan alleen een avondje muziek en drank in de dorpsdiscotheek is er de lovebus, een oude verbouwde Amerikaanse bus voor intieme seks. Te boeken voor dertig gulden per halfuur via J.J. Cathelijn heeft de bus gereserveerd maar ze is nog op zoek naar een partner. Tammo verlangt naar een meisje dat 'kerelsgek' is, zo een die niet vies is van ongeremde seks. En dan is daar de verliefde Mina, die tot haar verbijstering vaststelt dat de jongen die ze aanbidt een onbekend meisje het hof maakt. Zie hier de hoofdpersoon en de ingrediënten voor een broeierige avond die zijn slotkoord beleefd in een dubbele moord.

De schrijver speelt met de tijd en wisselt voortdurend van perspectief. Psychologisch zit dat alles knap en doordacht in elkaar, maar als lezer moet je wel bij de les blijven. Veldkamp zegt hierover in een interview met zijn uitgever:

'Als lezer ben ik niet altijd dol op een wisseling van perspectief. Het mag een handig trucje zijn om spanning mee op te bouwen, maar als je niet oppast werkt het storend, omdat een perspectiefwissel

snelt voelt als een onwelkome onderbreking van het verhaal. Ik heb me dus wel drie keer bedacht. Wat uiteindelijk de doorslag gaf, was dat ik als lezer wel dol ben op wendingen die wat je dacht te weten in een nieuw licht zetten. Daarbij kan een wisseling van perspectief natuurlijk goed van pas komen. Dat was wat me voor ogen stond.'

Groninger Veldkamp zelf was in februari 1976 nog maar dertien jaar oud. Te jong voor de disco, maar oud genoeg om elke week *Toppop* te kijken en een levenslange interesse voor de jaren zeventig op te lopen. Naar zijn zeggen is dit verhaal ontstaan na een visioen en heeft hij zeven jaar lang gewerkt aan *De lovebus*. Zijn directe, bijna filmische manier van vertellen lijkt inmiddels te behoren tot zijn handelsmerk en geeft het verhaal extra cachet. Gelardeerd met een dosis expliciete seks zal dit boek bij veel jongeren zeker in de smaak vallen. ■

Rob van Veen

Voor meer informatie over deze maar ook andere boeken, ga naar <www.eenboekjeopen.nl>.